پنچشنبهمای سخت شمارهی ۳۰

پنچشنبهی سیام

دال و لانمی پرنده

یافتن ناحیمهای توقف با فاصلمی زمانی

مقدمهي سردبير

برخی از خوانندگان گرامی این نشریه بارها از ما پرسیده اند دال کیست. برخی نیز گفته اند اگر نام کامل او را نمی توانیم بگوییم حداقل حرف دوم نام او را نیز مشخص کنیم. برخی حتی اضافه کرده اند که اگر دال به آنها معرفی گردد، سوگند می خورند تا این راز را برای هیچ موجود زنده ی دیگری بازگو نکنند. مایه ی خوشحالی ما خواهد بود که به خواسته ی این دسته از خوانندگان احترام بگذاریم و آنچه را که خواسته اند در اختیار ایشان قرار دهیم. اما از طرفی دیگر، وظیفه شناسی و تعهد همیشگی مان ما را از این کار باز می دارد و مطمئن هستیم خوانندگان گرامی نیز خودداری ما را تأیید می کنند. یکی از اولین تصمیماتی که توسط تیم فنی پنج شنبه های سختی شخت گرفته شد این اصل بوده است که در هیچ شرایطی هویت اعضای این تیم نباید فاش شود و ما نیز به سختی به این اصل پایبند هستیم.

با این وجود، حقیقت این است که تشخیص دادن دال کار دشواری نیست. فکر نمی کنیم کسی در جهان باشد که چهره ی دال را ببیند و متعجب نشود. وقتی که دال بدون توجه به پیرامونش راه می رود، کیست که به چهره ی دال بنگرد و از خود نپرسد آیا امکان دارد سیمای بشری تا این حد متفکر و تأثیرگذار باشد؟ همه و همه خیره می شوند؛ به نظر می رسد حتی پرندگان نیز لحظهای آواز خود را فراموش می کنند تا به دال نگاه کنند. کودکان دبستانی، همین که از تحیر اولیه رهایی می یابند به سرعت در دفترهایشان سخت ترین مسئلههایی را که دیده اند جستجو می کنند تا شاید با کمک این فرد ناشناس بتوانند آنها را حل کنند. بله، دال راه می رود و جمعی سرگردان را به جا می گذارد. نمی دانیم چه افسونی در چهره ی دال وجود دارد که وی را این چنین متفاوت می کند. هر چه که هست، خوشحال هستیم که افتخار آشنایی با دال را در قالب پنجشنبههای سخت پیدا کرده ایم و مسئولیت مطالعه ی یادداشت هایش را با غرور بر دوش می کشیم.

این شماره ی به قسمتی از یادداشتهای تازه ی دال اختصاص میدهیم. در این یادداشتها دال مسئله ی جالبی را معرفی می کند که بی ارتباط با پنج شنبه ی بیست و ششم نیست.

برای تماس با سردبیر با آدرس gholamirudi@nit.ac.ir مکاتبه نمایید.

مسئله

امروز در هوای خنک صبحگاهی پاییز راه می فتم و درباره ی مسئلههایی که تا کنون در حل آنها ناتوان بوده ام فکر می کردم و هر چند دقیقه، خلاصه ای از افکارم را در برگه ای می نوشتیم. پس از مدتی به مسیری که در آن گاه با سرعت و گاه آهسته قدم می زدم نگاه کردم. سؤالی در ذهنم نقش بست که در ادامه آن را بیان می کنم.

فرض کنید پرنده ای بر روی یک خط مستقیم حرکت کند و موقعیت پرنده را زمانهای مشخصی روی این خط بدانیم. آیا میتوانیم مکان لانه ی پرنده را تشخیص دهیم؟ فرض کنید طول لانه ی پرنده d باشد و پرنده باید حداکثر هر p ثانیه به لانه ی خود سر برند تا به جوجههایش غذا دهد. به عبارت دیگر، هدف یافتن یک بازه از مکان با نام p و به طول d است. پرنده می تواند از p خارج شود ولی باید بعد از زمان کوتاهی (حداکثر p ثانیه) به p با نام p و به طول d است. پرنده در بازه ی d قرار دارد را با d نمایش می دهیم. بازه ی d باید به شکلی انتخاب شود که d بیشینه باشد.

نمونهی وروحی

ورودی با سه عدد آغاز می شود. عدد اول تعداد رأسهای مسیر را نشان می دهد، عدد دوم طول لانه b را مشخص می کند و عدد سوم زمان برگشت g بیان می کند. بعد از این سه عدد، به تعداد رأسهای مسیر، جفت عدد ظاهر می شوند: عدد اول زمان رسیدن جسم به آن رأس و عدد بعدی مکان رأس را نشان می دهد. حرکت جسم از رأس اول آغاز می شود و تا رأس آخر ادامه می یابد. خروجی عددی است که مختصات شروع لانه را مشخص می کند. نمونه ای در ادامه نمایش داده می شود.

وروحي	خروجی
9 0 7.	۵٠
· ۵·	
۵ ۵۵	
1. 4.	
Y · Y ·	
TA T+	
W. W.	
F. V.	
FA 5.	
۵۰ ۴۵	

شکل زیر، مکان جسم را در طول زمان نشان می دهد. مکان لانه با دو خط سبز مشخص شده است.

